

Дело C-559/20

**Резюме на преюдициалното запитване съгласно член 98, параграф 1 от
Процедурния правилник на Съда****Дата на постъпване в Съда:**

26 октомври 2020 г.

Запитваща юрисдикция:

Landgericht Saarbrücken (Германия)

Дата на акта за преюдициално запитване:

6 октомври 2020 г.

Ищец и въззивник:

Koch Media GmbH

Ответник и въззиваем:

FU

Предмет на преюдициалното запитване

Възстановяване на разходите за адвокат във връзка с отправено предупреждение поради обмен на файлове; определяне на горна граница на подлежащата на възстановяване сума

Предмет и правно основание на преюдициалното запитване

Тълкуване на правото на Съюза, член 267 ДФЕС, във връзка със съответствието на определянето на горна граница на подлежащата на възстановяване сума за отправяне на предупреждения със следните разпоредби на правото на Съюза:

Директива 2004/48/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2004 година относно упражняването на права върху интелектуалната собственост (ОВ L 157, 2004 г., стр. 45; Специално издание на български език, 2007 г., глава 17, том 2, стр. 56) (наричана по-нататък „Директива 2004/48“)

Директива 2001/29/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 22 май 2001 година относно хармонизирането на някои аспекти на авторското право и сродните му права в информационното общество (ОВ L 167, 2001 г., стр. 10; Специално издание на български език, 2007 г., глава 17, том 1, стр. 230), (наричана по-нататък „Директива 2001/29“).

Директива 2009/24/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23 април 2009 г. относно правната закрила на компютърните програми (ОВ L 111, 2009 г., стр. 16) (наричана по-нататък „Директива 2009/24“).

Преюдициални въпроси

1. а) Следва ли член 14 от Директива 2004/48 да се тълкува в смисъл, че разпоредбата обхваща като „съдебни разходи“ или като „други разходи“ необходимите разходи за адвокат, които са извършени от притежателя на права върху интелектуална собственост по смисъла на член 2 от Директива 2004/48 във връзка с предявяването на тези права срещу нарушителя чрез извънсъдебно отправяне на предупреждение за преустановяване на нарушението?

б) При отрицателен отговор на първия въпрос, буква а): трябва ли член 13 от Директива 2004/48 да се тълкува в смисъл, че разпоредбата обхваща посочените в първия въпрос, буква а) разходи за адвокат като обезщетение?

2. а) Трябва ли правото на Съюза, по-специално що се отнася до:

- членове 3, 13 и 14 от Директива 2004/48,
- член 8 от Директива 2001/29 и
- член 7 от Директива 2009/24

да се тълкува в смисъл, че притежател на права на интелектуална собственост по смисъла на член 2 от Директива 2004/48 по принцип има право на възстановяване на пълните разходи за адвокат, посочени в първия въпрос, буква а), и при всички случаи разумна и съществена част от тях, дори ако:

- преследваното нарушение на права е извършено от физическо лице извън професионалната или търговската му дейност, и
- в тази хипотеза национална правна уредба предвижда, че такива разходи за адвокат обикновено могат да бъдат възстановени само по намалена цена на иска?

б) При утвърдителен отговор на втория въпрос, буква а): трябва ли посоченото във втория въпрос, буква а) право на Съюза да се тълкува в смисъл, че следва да се приеме изключение от принципа, посочен във втория

въпрос, буква а), съгласно който на притежателя на права трябва да бъдат възстановени изцяло или при всички случаи разумна и съществена част от тях посочените във въпрос първия, буква а) разходи за адвокат,

като се вземат предвид други фактори (като например актуалността на произведението, продължителността на публикуването и нарушението, извършено от физическо лице извън неговия търговски или професионален интерес),

дори ако нарушаването на права на интелектуална собственост по смисъла на член 2 от Директива 2004/48 се състои в обмен на файлове, а именно предоставяне на публично разположение на произведението чрез предлагане за безплатно изтегляне за всички участници в свободно достъпна платформа за обмен без управление на цифровите права?

Релевантни разпоредби от правото на ЕС

Членове 2, 3, 10, 13 и 14 и съображения 14, 17 и 26 от Директива 2004/48

Член 8 от Директива 2001/29

Членове 1 и 7 от Директива 2009/24.

Разпоредби на националното право, на които е направено позоваване

Gesetz über Urheberrecht und verwandte Schutzrechte (Urheberrechtsgesetz, Закон за авторското право и сродните му права, наричан по-нататък: „UrhG“)

Gesetz über die Vergütung der Rechtsanwältinnen und Rechtsanwälte (Rechtsanwaltsvergütungsgesetz, Закон за възнагражденията на адвокатите, наричан по-нататък: „RVG“)

Zivilprozessordnung (Гражданскопроцесуален кодекс, наричан по-нататък: „ZPO“)

Факти и производство

- 1 Ищецът и въззивникът (наричан по-нататък „ищецът“) разпространява като търговец компютърни игри. Ответникът и въззиваемият (наричан по-нататък „ответникът“) е физическо лице, което не преследва професионални или търговски интереси.
- 2 На територията на Германия ищецът притежава изключителните сродни права за предоставянето за публично разположение на професионално разработена компютърна игра.

- 3 Между 26 ноември 2014 г. и 28 ноември 2014 г. най-малкото 13 часа ответникът предлага тази компютърна игра чрез интернет връзката си на платформа за обмен на файлове за изтегляне от други лица. Този обмен на файлове нарушава правата на ищеца.
- 4 За да упражни правата си, ищецът ангажира адвокатска кантора, която изпраща на ответника писмено предупреждение от името на ищеца. С него от ответника се иска да се задължи чрез декларация за преустановяване на нарушението, чието неизпълнение е скрепено със санкция, да не предоставя разглежданата компютърна игра на публично разположение и да не я предлага за изтегляне. От него освен това се иска и обезщетение за вреди.
- 5 Във връзка с упълномощаването на адвокатите за ищеца възникват разходи в размер на 984,60 EUR, които включват следното: такса за упражнявана свободна професия 1,3 при цена на иска от 20 000 EUR, тоест 964,60 EUR, ведно с разходи в размер на 20 EUR.
- 6 В последващото съдебно производство, в което е поискана тази сума, по същество се спори и върху размера на подлежащите на възстановяване разходи за адвокат.
- 7 С решение от 12 март 2019 г. в първоинстанционното производство Amtsgericht Saarbrücken (Районен съд Саарбрюкен) осъжда ответника да заплати сумата от 124 EUR, ведно с лихвите, и отхвърля иска в останалата му част. Сумата от 124 EUR включва следното: такса за упражнявана свободна професия 1,3 при цена на иска от 1000 EUR, тоест 104 EUR, ведно с разходи в размер на 20 EUR.
- 8 В мотивите си Amtsgericht Saarbrücken се основава на член 97а, параграф 3, първо изречение от UrhG, който предвижда, че освен при несправедливост, възстановяемата цена на иска в някои случаи се ограничава до 1000 EUR.
- 9 В жалбата си пред запитващата юрисдикция ищецът поддържа искането си да получи пълно възстановяване на разходите за адвокат.

Мотиви за отправянето на преюдициалното запитване

- 10 Разрешаването на спора зависи от решението на Съда относно тълкуването на договорите.
- 11 Контекстът на правните въпроси, които се разглеждат в настоящото дело, е следният: съгласно член 97а във връзка с член 97, параграф 1 от UrhG увреденият притежател на права, наред с други права като правото на обезщетение, има право да предяви и иск срещу нарушителя за преустановяване на нарушението.

- 12 По принцип притежателите на права предявяват най-напред правата си за преустановяване на нарушение, както е в случая. Във връзка с това те упълномощават адвокат срещу възнаграждение. Той отправя предупреждение на основание член 97а, параграф 1 от UrhG. Това предупреждение цели нарушителят да направи така наречената декларация за преустановяване на нарушението, чието изпълнение е скрепено със санкция. Представянето на такава декларация премахва риска от повторно извършване на нарушението и удовлетворява иска за преустановяване на нарушение. В такъв случай вече не е необходимо и възможно предявяване на правата по съдебен ред. Следователно функция на предупреждението е да се избегне производството.
- 13 Ако притежателят на права предяви иск за преустановяване на нарушение без предварително отправено предупреждение, могат да му бъдат възстановени съдебните разходи, ако ответникът незабавно признае иска съгласно член 93 от ZPO. Освен това предупреждението има и защитна функция за ищеца.
- 14 Съгласно член 97а, параграф 3 от UrhG притежателят на права, чието авторско право е нарушено, може по принцип да получи от нарушителя възстановяване на „необходимите разходи“.
- 15 Понятието „необходими разходи“ препраща към RVG: в германското право подлежащото на възстановяване възнаграждение за адвокат обикновено се урежда от RVG и установената в този закон тарифа за адвокатските възнаграждения. Съдът по принцип може да приеме, че по-високи от установените в RVG разходи не подлежат на възстановяване.
- 16 Съгласно RVG таксите, които даден адвокат може да иска от клиента си зависят от цената на иска. Колкото по-висока е цената на иска, толкова по-високи са таксите.
- 17 Съгласно практиката на върховните съдилища цената на иска на притежателя на права за преустановяване на нарушение по отношение на актуални филми, музика или DVD е най-малко 10 000 EUR.
- 18 С член 97а, параграф 3, четвърто изречение от UrhG обаче възстановимата цена на иска по принцип се ограничава до 1 000 EUR, когато предупреденото лице (1) е физическо лице, което не използва защитените произведения, съответно предмети, за търговска дейност или дейност като самонаето лице, и (2) не се е задължило именно поради право на отпавилия предупреждението за преустановяване на нарушението по договор, въз основа на влязло в сила съдебно решение или разпореждане като временна мярка.
- 19 Определянето на разглежданата горна граница на цената на иска се прилага само в отношенията между притежателя на правата и нарушителя.

Адвокатът на притежателя на правата изчислява цената на иска спрямо по-високата, действителна цена на иска.

- 20 По този начин може да се стигне до съществени разлики. В случай като настоящия може например при цена на иска 10 000 EUR да се стигне до това притежателят на правото да трябва да плати на адвоката си адвокатски разходи в размер на 745 EUR, евентуално с данък върху оборота, но да получи от нарушителя само 124 EUR, евентуално с данък върху оборота. В резултат на това самият той трябва да понесе значителната разлика от 631 EUR.
- 21 Член 97а, параграф 3, четвърто изречение от UrhG предвижда изключение, което позволява в даден конкретен случай да не се определя горна граница, когато цената на иска в размер на 1 000 EUR би била „несправедлива“ в зависимост от обстоятелствата.
- 22 Тази правна уредба изглежда може да бъде критикувана от гледна точка на разпоредбите на Директива 2004/48, Директива 2001/29 и Директива 2009/24. Въпросът, как правото на Съюза има значение за тълкуването на тази разпоредба, е в основата на настоящото преюдициално запитване.
- 23 Настоящият съдебен състав припомня, че отправените с настоящото запитване въпроси се поставят в редица производства. Освен това германската съдебна практика има широк спектър от решения с различни резултати. Следователно интересът от получаване на пояснение от страна на Съда е значителен.

По първия преюдициален въпрос

- 24 С първия си преюдициален въпрос запитващата юрисдикция иска да се установи дали разходите за адвокат за отправяне на предупреждение се включват в съдебните разходи или другите разходи по член 14 от Директива 2004/48, в обезщетението по член 13 от Директивата или изобщо не попадат в приложното поле на Директивата.
- 25 В решение от 28 юли 2016 г., *United Video Properties* (C-57/15, EU:C:2016:611), Съдът тълкува член 14 от Директива 2004/48, наред с друго и във връзка със система от фиксирани тарифи.
- 26 Той не тълкува Директива 2004/48 по въпроса дали извънсъдебните разходи за адвокат, свързани с предявяването на иск за преустановяване на нарушение, попадат в приложното поле на член 13 от Директива 2004/48, на член 14 от Директива 2004/48 или не попадат в приложното поле на нито една от тези две разпоредби.
- 27 Тъй като германските юрисдикции са стигнали до различни заключения по този въпрос, въпросът за тълкуването на Директива 2004/48 следва да бъде изяснен от Съда на Съюза.

По втория преюдициален въпрос

- 28 С втория преюдициален въпрос запитващата юрисдикция иска да установи кои изисквания на правото на Съюза се прилагат за определянето на горна граница на цената на иска и изключението от това правило. По-специално тя иска да се установи дали релевантните директиви трябва да се тълкуват в смисъл, че дори в случай на нарушение на права от физическо лице, което не упражнява търговска или професионална дейност, трябва по принцип да се извърши пълно възстановяване на разходите за отправяне на предупреждение. Освен това иска да се установи дали и при утвърдителен отговор какви фактори могат да доведат до непълно възстановяване на разходите.
- 29 По този въпрос, а именно доколко възстановяването на една малка част от разходите за отправяне на предупреждение е съвместимо с правото на Съюза, по специално с член 3, параграф 1, второ изречение на Директива 2004/48, Съдът е взел становище още в решение *United Video Properties* (C-57/15). Съдът е постановил, наред с друго, че правна уредба, която цели да изключи от възстановяването прекомерните разходи може да бъде обоснована при определени обстоятелства.
- 30 От решаващо значение за преценката в настоящия случай обаче е дали изведените в това решение принципи се прилагат и когато ответната страна е физическо лице, което не действа като търговец или професионалист.
- 31 С разпоредбата на член 97а, параграф 3, четвърто изречение от *UrhG* германският законодател обръща отношението между принцип и изключение по член 14 от Директива 2004/48. Следователно, ако ответникът е физическо лице съгласно текста на германската разпоредба може да се стигне до пълно възстановяване на разходите само при несправедливост на резултата.
- 32 Освен това концепциите в съдебната практика в Германия се различават по въпроса за съответстващото на Директивата тълкуване на изключението, предвидено в член 97, параграф 3, първо изречение от *UrhG*. От това следва, от гледна точка на запитващата юрисдикция, че настоящата практика на Съда по вземане на решения все още не е изяснила достатъчно правното положение.